

Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse

Midtvejsevaluering for projektet vedr. styrkelse af den retspsykiatriske behandling i Region Midtjylland (projekt nr. 59205)

Dato 30-03-2009

Kasper Szöke Skovgaard

Tel. +45 8728 4076

Kasper.Skovgaard@ps.rm.dk

1-30-74-91-07

Side 1

I Indenrigs- og Sundhedsministeriets rapport "Psyisk sygdom og kriminalitet" fra 2006 gives en række anbefalinger til forbedring af indsatsen, herunder tilpasning af kapaciteten, så ventetid til indlæggelse for behandlingsdømte og kriminelle med psykisk sygdom undgås.

På baggrund af disse anbefalinger har Region Midtjylland ønsket at udbygge det retspsykiatriske område dels gennem forøgelse af sengekapa- citeten, og dels gennem udbygning af de ambulante funktioner.

I alt blev der bevilliget 27 mio. kr. fra Indenrigs- og Sundhedsministeriets psykiatripulje 2007-2010 til projektets gennemførelse i perioden 2007-2010. Det var dog ikke muligt at påbegynde projektet i 2007, hvorfor dette mindreforbrug blev søgt overført.

Endvidere er der til dette projekt efter aftale med ministeriet overført et mindreforbrug i 2007 fra projektet "Etablering af et regionsdækkende OPUS-tilbud i Region Midtjylland". Dette har givet anledning til justering af projektet, hvilket beskrives nærmere nedenfor.

Projektets mål er dels at nedbringe ventelisten til de retspsykiatriske sengeafsnit, dels gennem opsøgende behandlingstilbud til patienter med en retslig foranstaltning, at fastholde patienterne i behandling og dermed mindske risikoen for recidiv både ift. sygdom og kriminalitet.

Endvidere er det hensigten at styrke koordineringen og samarbejdet om målgruppen, og dermed opnå en bedre samlet indsats både før og efter indlæggelse.

På baggrund af bevillingen er der oprettet:

- Tre retspsykiatriske senge til voksne patienter med en retslig foranstaltning (over 18 år) på Retspsykiatrisk Afdeling, Århus Universitetshospital, Risskov.
- Tre opsøgende ambulante behandlingstilbud forankret i henholdsvis Retspsykiatrisk Afdeling, Risskov, Regionspsykiatrien Horsens og retspsykiatrisk sengeafsnit, Regionspsykiatrien Viborg.
- Et netværk for retspsykiatrien i Region Midtjylland.

Udbygning af sengekapaciteten

Aktivitet:

Jf. den *Tilrettede projektbeskrivelse: Styrkelse af den retspsykiatriske behandling i Region Midtjylland* af 28. februar 2008 er der opstillet følgende succeskriterium.

At retspsykiatrisk afdelings specialiserede udrednings- og behandlingstilbud udvides til at omfatte gennemsnitlig 12 yderligere indlæggelsesforløb årligt for retspsykiatriske patienter – herunder varetægtssurrogatanbragte, som frembyder særlige vanskelige behandlingsmæssige og evt. sikkerhedsmæssige problemstillinger.

I 2008 blev Region Midtjyllands egne patienter indlagt i de 3 senge i sengeafsnit R1, som tidligere blev anvendt til Region Syddanmarks patienter (gammel aftale med Vejle Amt). Udnyttelsen af pladserne skete i begyndelsen af året i takt med, at Region Syddanmark trak sine patienter hjem til videre behandling.

Den gennemsnitlige liggetid på sengeafsnittet er 182 dage og der har i 2008 været en gennemsnitlig belægningsprocent på 111%. Der vil således også fremover være fuld udnyttelse af sengene. Hvis én patient planlægges udskrevet til anden foranstaltning, vil sengen straks blive taget i brug til en anden retspsykiatrisk patient fra ventelisten. Det tyder ikke på, at ventelisten vil blive kortere pga. nærværende kapacitetsforøgelse, idet der pt. står 15 patienter på venteliste til indlæggelse.

Udvidelsen af den ambulante behandling

Etablering og udvidelsen af de opsøgende behandlingstilbud

Som nævnt ovenfor blev den ambulante del af projektet udvidet i 2008, hvilket har medført en udvidelse af projektbeskrivelsen i forhold til den oprindelige beskrivelse. Udvidelsen har betydet, at antallet af stillinger i projektet har kunnet udvides fra 3,5 fuldtidsstillinger til 9,3 fuldtidsstillinger.

Organiseringen af puljefinansierede ambulante behandlingstilbud:

- I Viborg har der i 2008 ikke været ansat personale specifikt til projektet. Det er valgt, at den opsøgende funktion har skullet tage afsæt i de relationer, som er opbygget under indlæggelsen. Derfor har opgaven været fordelt på medarbejderne i sengeafsnittet. Det skal her bemærkes, at Viborg hele 2008 har haft ledige stillinger i retspsykiatrien. Dette har medført opstartsvanskeligheder for projektet. Fra januar 2009 ændres der på organiseringen, således af enkelte medarbejdere knyttes til funktionen som faste med-

arbejdere. Der har været forbrugt under 1 stilling i 2008.

- I Horsens er der i 2008 ansat 1 socialpædagog og 1 social- og sundhedsassistent, hvor begge har erfaring med arbejdet med retspsykiatriske patienter.
- I Risskov er der til det opsøgende team i 2008 ansat 2 sygeplejersker, 2 socialrådgivere, 1 sekretær, 1 psykolog og 1 psykiater. Disse deler alle deres tid mellem retspsykiatrisk ambulatorium, Risskov og projektet. Der er dermed samlet 3,5 stillinger på projektet i Risskov. Heraf blev 2 stillinger først besat i slutningen af 2008.

Det samlede antal personale udgør således under 6 stillinger. Årsagen til, at der ikke er nået de ønskede 9,3 stillinger til projektet, skal ses i lyset af de generelle rekrutteringsvanskeligheder psykiatrien oplever.

Aktivitet

Jf. den *Tilrettede projektbeskrivelse: Styrkelse af den retspsykiatriske behandling i Region Midtjylland* af 28. februar 2008 er der opstillet følgende succeskriterium.

At 90 retspsykiatriske patienter indenfor den beskrevne målgruppe til stadighed tilbydes intensiv, opsøgende og fastholdende psykiatrisk behandling baseret på principperne i psykose-teammodellen med henblik på at reducere sygdomstilbagefald og kriminalitetsrecidiv.

På grund af de forskellige opstartstidspunkter, er der stor forskel på aktiviteternes størrelse og dermed antallet af behandlede patienter.

Nedenstående tabel viser aktiviteten for de opsøgende teams i 2008:

Tabel 1: Behandlingsaktiviteten i 2008

Opsøgende rets- psykiatriske team	Antal patienter (antal cpr) i peri- oden 1. januar til 30. juli	Antal patienter (antal cpr) i peri- oden 1. august til 31. december	Antal ambulante ydelser	Antal patienter på venteliste
Viborg	7	10	94	0
Horsens		18 ¹	423 ²	0
Risskov	15	25	387 ³	8
I alt	22	53	904	8

Der har været en stigning i antallet af patientkontakter, således at de tre ambulante tilbud tilsammen har været i kontakt med 53 patienter. Samlet set er der givet 904 ambulante ydelser. Herudover er der givet et tilsvarende antal ambulante ydelser uden besøg.

¹ Antallet er opgjort for hele 2008.

² Af det samlede antal er der gennemført 194 ambulante besøg og 127 hjemmebesøg. De resterende behandlinger består blandt andet af telefonisk kontakt med patienterne m.m.

³ Dette antal er inklusiv foretagne hjemmebesøg. Derudover er der foretaget 419 andre ambulante ydelser såsom telefonkonsultationer/-møder mv.

Tabel 2: Antallet af igangværende forløb

Opsøgende retspsykiatriske team	Antal igangværende forløb pr. 31. december 2008
Viborg	10
Horsens	12
Risskov	25
I alt	47

Forventningerne til den endelige kapacitet i behandlingstilbuddene er at der vedvarende er 90 igangværende behandlingsforløb. Samlet set har de 3 teams 47 igangværende forløb, hvilket i forhold til forventet behandlingskapacitet er en opfyldelse på 52 %.

Dette tal skal ses på baggrund af behandlingstilbuddenes sene opstart, forårsaget af de generelle rekrutteringsproblemer samt, at det har været svært at få patienter tilknyttet projektet. Megen aktivitet har været centreret omkring at udbrede kendskabet til behandlingstilbuddet i regionen. Eksempelvis gennem besøg i lokalpsykiatrien/distriktpsykiatrien og kommunerne. Teamet i Viborg giver endvidere som forsøg alle patienter, der udskrives, tre ambulante besøg, hvorefter det vurderes, om der er behov for yderligere støtte fra teamet.

De tre teams arbejder på nuværende tidspunkt hver især med flere typer forløb. I nogle forløb overtager teamet behandlingen, andre gange blot i en mere tidsafgrænset periode. I andre forløb giver teamet supervision til bostøtter eller har en støttende og opsøgende funktion i forhold til det ambulante behandlingsforløb i distriktpsykiatrien.

Med de igangværende aktiviteter i forhold til at gøre de opsøgende retspsykiatriske tilbud kendte i hele regionen, og for at få flere patienter med i projektet, forventes det at de opsøgende retspsykiatriske ambulante tilbud når en fordobling af deres behandlingskapacitet i løbet af 2009.

Et regionsdækkende tilbud om opsøgende ambulant behandlingstilbud

Det er hensigten med det opsøgende behandlingstilbud, at det skal være regionsdækkende. Geografisk er der aktuelt opsøgende behandlingstilbud med udgangspunkt i Horsens, Viborg og Århus.

Tabel 3: Antallet af behandlede patienter fordelt på kommuner

Kommune	Antal patienter behandlet af teamet i Viborg	Antal patienter behandlet af teamet i Horsens	Antal patienter behandlet af teamet i Risskov	Antal patienter i alt pr. kommune
Favrskov				
Hedensted		2		2
Herning	2			2
Holstebro				
Horsens		11		11
Ikast-Brande	1			1
Lemvig	3			3
Norddjurs	1			1
Odder				
Randers				
Ringkøbing-Skjern	1			1
Samsø				
Silkeborg		4		4
Skanderborg		1		1
Skive				
Struer				
Syddjurs				
Viborg	6			6
Århus			25	17
Andre kommuner	3			3

Tabel 3 viser, at de opsøgende behandlingstilbud i stigende grad bliver kendt, og får patienter tilknyttet fra hele Region Midtjylland. Der er naturligvis en overvægt af borgere fra de tre kommuner, hvor behandlingstilbuddene er beliggende, og hvor behandlingstilbuddet umiddelbart er mere synligt.

Dokumentation og evaluering

Se nedenfor

Netværk for retspsykiatri i Region Midtjylland

For at styrke samarbejdet om målgruppen, og dermed opnå en bedre samlet indsats både før og efter indlæggelse, skal der etableres et fast netværk bestående af repræsentanter fra retspsykiatrien, kommunerne, kriminalforsorgen samt anklagemyndigheden. Formand for netværket er cheflægen for Psykiatri og Social, Region Midtjylland.

Formålet med netværket er dels at koordinere og sikre kontinuitet i indsatsen, dels at øge information og viden om hinandens tilbud.

Efter en længere opstartsfasen har netværket påbegyndt sin aktivitet. Der er afholdt to møder, hvoraf første møde blev afholdt den 24. september 2008. Det er aftalt, at der afholdes to møder årligt. Netværket har igangsat en række analyser og diskussioner, både af det overordnede tværsektorielle samarbejde og af mere specifikke problemstillinger. Blandt andet drøftes udvekslingen af mentalerklæringer vedrørende patienterne. Samtidig er der en god portion initia-

tiv i kredsen af udpegede repræsentanter, og der er således grobund for et godt netværk med mulighed for læring på tværs af organisatoriske skel.

Samlet budget:

I forhold til det af ministeriet godkendte budget, ser det foreløbige forbrug således ud:

		Budget (1.000 kr.)		Total	Forbrug		Total
		2007	2008		2007	2008	
De retspsykiatriske sengepladser	Løn		4.980	4.980		4.360.577	4.360.577
	Øvrige		600	600		9.461	9.461
	Sum	0	5.580	5.580	0	4.370.038	4.370.038
Den ambulante rets- psykiatri*	Løn	394	2.937	3.331		1.297.831	1.297.831
	Øvrige		389	389		57.072	57.072
	Sum	394	3.326	3.720	0	1.354.903	1.354.903
Total		394	8.906	9.300	0	5.724.941	5.724.941

* Inkl. udgifter til det regionsdækkende retspsykiatriske netværk

Mindreforbruget i forhold til det planlagte budget skyldes, som tidligere nævnt, den sene igangsættelse på grund af rekrutteringsvanskeligheder.

Forberedelse af den endelig afrapportering af projekt: Styrkelse af den retspsykiatriske behandling i Region Midtjylland (projektnr. 59205)

Som tidligere nævnt er succeskriterierne for projektet følgende:

- *At 90 retspsykiatriske patienter indenfor den beskrevne målgruppe til stadighed tilbydes intensiv, opsøgende og fastholdende psykiatrisk behandling baseret på principperne i psykoseteammodellen med henblik på at reducere sygdomstilbagefald og kriminalitetsrecidiv.*

Ifølge den tilrettede projektbeskrivelse skal dokumentation og evaluering ske via følgende aktiviteter:

1. *En særskilt aktivitetsregistrering i forhold til de retspsykiatriske patienter, som er omfattet af det særlige tilbud, således at antal patienter og ydelser kan dokumenteres. På baggrund af ydelsesregistreringen vil det være muligt at følge patienterne mht. antal indlæggelser og forbrug af sengepladser i psykiatrien.*
2. *Evalueringen har fokus på både faglig og brugeroplevelse effekt. Grundlaget herfor er dels de omtalte aktivitetsdata dels en mindre spørgeskemaundersøgelse i forhold til nærmeste samarbejdspartnere samt en undersøgelse af patienttilfredshed.*

På baggrund af en konkret vurdering af de ovennævnte metoder til evaluering af projektet har Psykiatri- og Socialledelsen, Region Midtjylland truffet beslutning om at det vil være mere hensigtsmæssigt og vedkommende, at slutrapporteringen i stedet tager afsæt i følgende metoder:

a. Gennemførelse af audit ift. patienternes behandlingsplan

Jf. den tilrettede projektbeskrivelse skal indsatsen tilrettelægges og baseres på principperne i psykoseteammodellen, og den konkrete indsats skal beskrives i patientens behandlingsplan.

1. *Behandlingen skal ifølge projektbeskrivelsen omfatte:*
 - 1.1. *Tæt, regelmæssig og (hvis nødvendig) opsøgende kontakt*
 - 1.2. *Medicinsk behandling*
 - 1.3. *Kognitiv behandling*
 - 1.4. *Psykoedukation*
 - 1.5. *Aftaler, der altid sikrer patienten let og hurtig adgang til en fast kontaktperson*
- *og ved behov:*
 - 1.6. *Løbende samarbejde med patientens nærmeste pårørende*
 - 1.7. *Løbende samarbejde med kriminalforsorgen*
 - 1.8. *Løbende samarbejde med patientens eventuelle sociale støttetilbud,*
 - 1.9. *Tilbud om misbrugsbehandling*

Det skal vurderes minimum engang om året, om patienten fortsat er omfattet af målgruppen for den særlige intensive indsats, eller om denne kan overgå til anden mindre intensiv behandling f.eks. i retspsykiatrisk ambulatorium eller i distriktspsykiatrien.

Formålet med behandlingsplans-auditten er, at undersøge, i hvilken grad de retspsykiatriske ambulante patienter, som er inkluderet i projektet, får en behandling som efterlever principperne i psykoseteammodellen.

Behandlingsplansaudit gennemføres én gang årligt, og der gennemføres audit på i alt 35 behandlingsplaner.

Resultaterne af de gennemførte audits og opfølgningen herpå inddrages i den afsluttende evaluering ved projektets afslutning.

b. Kvalitativ undersøgelse af tilfredsheden hos samarbejdspartnere

Der gennemføres tre fokusgruppeinterview med samarbejdspartnere. Interviewene gennemføres efteråret 2010.

c. Aktivitetsregistrering

Der laves en særskilt aktivitetsregistrering i forhold til de retspsykiatriske patienter, som er omfattet af det særlige tilbud, således at antal patienter og ydelser i projektet kan dokumenteres. På baggrund af ydelsesregistreringen skal det være muligt at følge patienterne mht. antal indlæggelser og forbrug af sengedage i psykiatrien.

Såfremt Region Midtjylland ikke hører andet fra Ministeriet Sundhed og Forebyggelse inden den 1. juli 2009, planlægger Psykiatri- og Socialledelsen, Region Midtjylland, at igangsætte forberedelsen af dataindsamlingen til den endelige afrapportering efter ovenstående metoder.